

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 25.

V Ptuj v nedeljo dne 15. decembra 1901.

II. letnik.

Cenjenim naročnikom „Štajerca“.

Vse tiste naročnike, kateri so nam
naročnino za tekoče leto še dolžni, uljudno
prosimo, da nam naročnino še v tem mesecu
plačajo, da nam bo mogoče ob novem letu
račune redno skleniti.

Profesor Robič in „Proč od Gradca“.

V zadnjem času so na Spodnjem Šta-
jerskem gospodje doktorji in profesorji
sklicali več shodov, pri katerih se je spre-
jela resolucija ki se glasi: „Proč od Gradca.“

Mi smo že večkrat dokazovali, da mi
ubogi kmetje imamo drugih skrbi, kakor
pa so usnove novih uradov in oblastij in da

Moj prijatelj Ribničan.

(Konec.)

5. Kako je Janez nedolžnemu dve klofuti dal.

Ko mladenič toliko doraste, da si more sam
služiti svoj vsakdanji kruh, loti se ga neka bo-
lezen, ki je včasih zelo nevarna in velikokrat tudi
jenja z bridko smrtjo. Ta huda bolezen — vsakemu
človeku je znana pod imenom „ljubezen“ — razširi
ubogim fantom srce tako močno, da je v njih prostora
za eno lepo dekle, včasih pa tudi za več.

Zato ni nič čudnega, da se je tudi našemu Ja-
nezu srce povečalo, in da je v njega zlezla Brezni-
kova Anica, katera je bila zaradi lepote daleč okoli
znana. Kako srečen je bil Janez. Kako hudo mu je
bilo, ko se je moral čez par mesecev od nje ločiti
in iti v Celje k vojakom. Pri ločitvi sta oba zelo jo-
kala. Ona mu je še povrh obetala večno zvestobo,
on pa ji je obljuboval, da jo bode po doslužnem
vojaškem času pred oltar peljal

Toda Janez se še ni naučil dobro marširati, ko

se nam bodejo davki še veliko zvišali, ako
bi se dežela štajerska razdelila na dva
dela. Danes hočemo pa mi nekega gospoda
bližje pogledati, gospoda, ki pri teh „Proč
od Gradca“ shodih igra veliko vlogo, to je
deželni in državni poslanec in deželni od-
bornik, gospod profesor Robič. Kakor znano,
gospod Robič ne mara hoditi v deželno
zbornico, ker tam, kakor pravi, slovenski
kmetje ne morejo doseči nič.

Ali ta gospod se vendar vsaki teden
pelje v Gradec in jo tam zavije skoz go-
spodsko ulico v deželno zbornico, tam kjer
pride skupaj deželni zbor. On pa ne gre
notri spredaj, kjer se vršijo deželnozborske
seje, ampak od zadej, kjer se nahajajo uradi.
Tam sedi lepo pridno in je z vsem zado-
voljen, kar gospodje storijo, kajti zato dobi
on na leto 6000 kron. Mi toraj mislimo,

je doma začel za njegovo nevesto laziti bogati županov
sin Tonče. Ker se ženska ljubezen spreminja kakor
mesec na nebu, je tudi v kratkem času Janeza spodrinil.

Nek prijatelj je vse to Janezu pisal. Lahko si
mislite, kako huda jeza in žalost se ga je lotila. Pa
vse bi še bil prestal, samo to mu ni hotelo iz glave,
da ga je tako hitro pozabila, da ga je zapustila prej,
ko je bilo njemu mogoče seznaniti se z kako kuha-
rico ali kelnerico. V sveti jezi je prisegel da bode
Tončeku že prav pošteno kosti zrahlal.

Proti božiču dobi zopet od prijatelja pismo, v
katerem mu naznanja, da se bo Tonče na dan sv.
Štefana peljal nekam tja proti Mariboru vabit na
gostijo svojega bogatega strica župnika. Ravno zvečer
bo prišel do Celja. Janez si je mislil, že dobro, zdaj
sma pa skupaj.

Na Štefanovo zvečer si je na štacijonu kupil
karto, da je smel iti k vlaku (cugu) čakati. Pridno se
je menal roke, menda zato, da bi od mraza ne po-
stale preokorne. Poštni vlak pridrdra, Janez pa hitro
skoči k vozom in začne klicati: „Anton Strgar z

ako bi gospod Robič upal, da bi v deželnem zboru tudi še posebej 6000 kron dobil, bi tudi tje notri šel. Ali dragi kmetič, ako ti misliš, da gospod Robič v Gradcu samo 6000 kron dobi, se motiš in računiš premalo. On je dalje že tudi za svoja službena pota zaračunal 1145 kron in tudi to mu je bilo še premalo. Dne 11. januarja 1900 sklenil je visoki deželni zbor, gospodu Robiču njegov vinograd v Hrastju 3¹/₂ orala na deželne stroške na novo obdelati in z ameriškimi trtami zasaditi. V 6 letih, ko bode nosil dohodke, potem ga dobi gospod Robič nazaj, brez da bi zato le eden krajcar plačati mogel. Ta vinograd bil je pred to novo zasaditvijo vreden 600 kron, po novi zasaditvi bode vreden vsaj 12000 kron, gospod Robič pustil si je toraj od dežele še posebej podariti (šenkati) 11.500 kron. Vsekakor se reče, to je vinograd za vzorec (mušter), da bi se kmetje pri tem kaj naučili, ali zakaj se je ta vzor-vinograd ravno bogatemu deželnemu odborniku, ne pa kakemu ubogemu kmetu nasadil, ki bi ga gotovo bolj potreboval!

Gospod profesor Robič odbral si je iz deželne trtnice najboljše trte; kar ostane, to smejo kmetje kupiti za denar. Kar ta Robičev vinograd stane, bode se od brezobrestnega posojila odbilo, to je, od tistega posojila ki se bode razdelilo med kmete. Gospod Robič pač reče, njegov vinograd

leži tako ugodno, da se more vzor — vinograd le na njegovem posestvu nasaditi, mi pa pravimo, ameriškanske trte bi tudi na kakšnem kmečkem posestvu ravno tako dobro rastle, ali gospod Robič razumel je stvar izpeljati, da se je njegov vinograd nasadil od dežele.

Vidiš ljubi kmet, tako zgledajo gospodje ki vedno vpijejo „Proč od Gradca“; kmetom pravijo, da vsakdo, kdor gre v Gradec da bi tam kaj dosegel, je izdajalec, nemčur; sami pa se vozijo v Gradec, tam napolnijo svoje žepe in izrabljajo deželo tako, kakor se izrablja molzna krava; da, celó svoje vinograde si pustijo na stroške drugih davkoplačevalcev obdelovati.

Ako gospod Robič zopet enkrat pride na kak shod in bode upil „Proč od Gradca“, potem obrnite mu njegove žepe in videli boste koliko denarja bode iz njih padlo, in ves ta denar dobil je on v Gradcu.

Vojna v Južni Afriki.

Vojska med Buri in Angleži se toraj še vedno nadaljuje. Prav posebnih dogodkov se ne godi niti na eni niti na drugi strani. Da so Buri tako siloviti kakor so bili v začetku vojne, toraj pred dvema letoma, je dokazano, kajti borijo se za svobodo kot levi in o taki hrabrosti, predrznosti in zvitosti, ki jo izvajajo Buri proti svojim sovražnikom, se ni slišalo že sto in stoletja. — Angleži sicer trdijo, da bode boj v par mesecih skončan, da bodejo oni zmagovalci, od druge strani pa se zatrjuje, da na to še misliti ni,

Rajbnce! Tonče Strgar z Rajbnce!“ Ker se v prvem vozu ni nihče oglasil, šel je k drugemu in tretjemu, in še le pri četrtem se na njegovo klicanje odpre okno, in skozi njega porine mlad kmetski mož svojo glavo, rekoč: „Kaj pa je? Kakor kanjuh na pišče, tako hitro je skočil Janez k oknu in zadonelo je krepko: pač! pač! in koj potem: „Jej, jej, pomagajte, pomagajte! Janez še ni imel časa, si dobro pogledati, če je pravemu take mastne zasolil, že sta ga držala konduktar in policaj ter sta ga gnala k šefu. Za njimi je tudi pricopotal mož z oteklim licem. Janez se je sicer prestrašil, ko je spoznal svojo pomoto, pa srce mu le ni padlo v hlače, ampak je korajžno povedal, koga je hotel udariti in na zadnje rekel oklofutanemu: „Saj nisem hoteu Vas udariti! Če niste Strgar Anton, zakaj ste se pa potem oglasil?“ Šef se je smejal in ga je spustil.

Po lepi Ančki mu ni bilo dolgo žal in ko se je seznanil z majorjevo kuharico, še mislil ni več na njo.

6. Lastnosti Janezove neveste.

Vojaška leta so minila in ž njimi tudi vojaška

ljubezen. Doma je spet pameten postal. Zato mu je oče po novem letu rekel, da bi mu rad posestvo prepustil in da si naj poišče pridno nevesto. Pri iskanju sta imela s stricem veliko srečo, kajti dobila sta Lopanovo Micko, ki je bila lepa in kar je še več vredno — tudi precej bogata. Zato so pripravljali prav imenitno gostijo.

Nekega dne je moral Janez v farovž k izpraševanju. Gospod župnik ga je tako-le ogovoril: No, Janez, me veseli, da si si izbral tako pridno dekle. Ti si bil zmirom pameten in tudi dobro veš, katere lastnosti mora imeti krščanska nevesta.“ Janez je pri teh besedah mislil, da je vprašan in zato je ročno zropotal: „Poštena nevesta mora biti lejpa, bogata in neumna.“ „Kako pa to? vpraša župnik začuden. Ženin pa se vesel odreže: „Če bi pa ne bila neumna, bi pa ona mene ne hotela.“

7. Koliko je Bogov?

Ako Janeza vprašaš, kako je pri izpraševanju odgovarjal, ti bo rekel: „Nu, za silo je šlo!“ Toda

ker Buri se pojavljajo v vedno večjih trumah in zdaj tu zdaj tam napadejo Angleže, jih nekaj pobijejo, ranijo, ujetnike pa izpuste, ko so ugrabili plen in ga v varen kraj spravili. Tudi Angleži zajamejo kakšno kerdelce Burov, ali v primeri njihovega števila proti Burov je to skoraj nič. Tako piše nek časnik, da je mnogo ujetih zaprtih Burov ušlo iz koncentracijskih taborišč ter se iznova pridružilo rojakom pod puško, s katerimi so v vedni zvezi. Generalni odbor liberalnih društev Velike Britanije je imel v Dorbyju občni zbor, na katerem je soglasno sklenil več resolucij. Med drugim zahtevajo, naj se takoj odpošlje izredna komisija v Južno Afriko, da se sklene časten in trajen mir z Buri ter se napravi konec trpljenju ujetih Burk in njih otrok.

Poroča se dalje, da sta se vršila v zadnjih dneh dva boja: polkovnik Monroe je imel 29. novembra z Wesselsom in Myburghom pri Holyroadu bitko, v kateri so bili Buri baje tepeni. Iz Harrismitha pa poročajo, da je general Dartnell presenetil burski oddelek ter ujel 24 mož, med njimi kapitana Pretoriusa. Kitchener pa javlja, da je bilo v minolem tednu ujetih 256, ubitih 32 in ranjenih 18 Burov. Če bi bilo to sporočilo resnično, potem bi bili Buri izgubili 306 mož v enem samem tednu, kar je ogromno! Ker Angleži lažejo da kar smrdi, bo bržčas tudi ta novica neresnična. Angleži pa morejo lagati, ker drugače je ljudstvo doma na Angležkem nezadovoljno in bi jim v Južno Afriko ne hotelo pošiljati več vojakov, denarja konj i. t. d. Pred dobrim tednom peljalo se je kakih pet polnih železničnih vlakov konjev mimo Ljubljane v Reko, kjer so jih vkrcali na ladije, od tod pa poslali po morju Angležem v Južno Afriko, katere bodo pa večinoma dobili le Buri v svoje pesti. Telegram z dne 9. decembra poroča iz New-Yorka, da hočejo Angleži v najbližjem času otvoriti 8 angleških prevoznih ladij s konji in muhami. Agenti iščejo z največjo naglico konje. Sodi se, da je to dokaz, da vojne še dolgo ne bo konec.

njegov tovariš Fronc je čisto drugače trdil. On mi je tudi povedal, kar vam bodem sedaj napisal.

Gospod župnik je bojda rekel: „Res prav dobro veš, kakšna mora prava nevesta biti. Boš pa menda tudi dobro vedel, koliko je Bogov?“ Janez, kateremu je tedaj njegova Micka bolj po glavi hodila kakor sam nebeški oče, je odgovoril! „Gaspud fajmoštar, triji Bugi so.“ Mislil je namreč na tri božje osebe. Duhovnik se je začudil in jezno dejal: „Tako, ženi bi se rad, pa še ne veš, koliko je Bogov! Le pojdi domu, pa vzemi namesto dekleta katekizem!“ V strahu se je Janez spomnil še na mater božjo in je plaho rekel: „Gaspud, štirji so, štirji!“ Te besede so župnika tako podkurile, da mu je kar vrata pokazal. — Na štengah pa se Janezu v duhu prikaže njegova Micka. To mu je dalo toliko korajže, da se je vrnil in pri na pol odprtih vratah zaklical: „Lejpo prosim gaspud fajmošter, pet Bugov je!“ Prišel je še krušnega očeta Jožefa. Kaj se je potem zgodilo, mi ni treba pisati. Fronc mi je pravil, da je ves zmešan

Razne stvari.

Od Sv. Andraža v Slov. Goricah piše v tistem malem mariborskem lističu v številki 15 nek fant ki je tako malo kmetski fant — kakor je bil oni Urbanski ali oni Tomaževski ali oni Hajdinski zavedni fant Ognjeslav — ali občno vsi ki pisarijo pod takimi podpisi; ampak, to so klerikalni klopoteči, ki ropotajo po vseh farah spodnjega Štajerja v novejši dobi, da bi si pridobili za svojo Gedeonsko armado dovolj fantov, da bi potem zamogli reči: „Solnce stoj, da vidimo pobijati vse prijatelje „Štajerca.“ — Kaj pa pišejo ti ropotači? Nič drugega, kakor da po pesje bruhajo na „Štajerca“, ki kmetom glave razjasnuje in njih podučuje, kako se imajo proti onim obnašati, ki so kmetsko ljudstvo nad 30 let v državnem zboru prazno zastopali — in le kakor advokati za svoj hasek skrbeli. Zakaj psujejo v svoji krščanski ljubezni, ki pravi: „Ljubi Boga črez vse, svojega bližnjega pa kakor sam sebe — „Štajerca“ z imenom „giftna krota“? Sem sivolasi stari Slovenec in ne sovražim nemškega jezika, ki mi dobro služi, in sem v teku teh časov veliko slovenskih in nemških časnikov prebral in mnogo poskusil — poznam tudi ljudi v mnogih farah, vem, kako veselo in mirno so ljudje brez ozira na jezik (Schprache) uradnikov, duhovnikov učiteljev tujcev med seboj živeli. In če je bil tu in tam štacunar, mesar, ali kak drugi posestnik naklonjen nemškemu jeziku, nikdo ga ni črnil in ga psoval, kakor zdaj, odkar se klerikalni klopotači prav po cimermanskostesujejo v nekem poslopju v Mariboru. Kam pridemo, če bo psovanje od klerikalne strani, katera je po božji in človeški postavi dolžna ljudstvo po zadnjih besedah sv. očeta papeža med dvojezičnimi narodi k miru in ljubezni spodbujati. Zakaj tedaj napadata vidva, ti „Slov. Gospodar“ in ti mladi posili rojen njegov sinko v vsaki številki v treh do petih spisih „Štajerca“, ki ima tako pravice živeti, kakor vidva. Ali je res „Štajerc“ tako giften, kakor vajini

priletel v oštarijo, kjer so ga čakali mladeniči, da bi se od njih odkupil.

Eden ga je vprašal: „Janez, kaj bo z hocetjo?“ Žalostno je neki odvrnil: „Ne bo še nič.“ „Kaj pa nisi vedeu?“ vpraša ga zopet drugi. Jezen je odvrnil: „Nisem vejdeu, kulko je Bugov!“ Zdaj ga dregne Fronc, češ: „Neumnež, nisi mogeu rejčt, da je en Bug!“ Janez pa se je nad njim zadril: „Nore ti, pejt sem jih reku, a je še bilo vse premalo!“

Seveda pravi Janez, da je Froncovo brbljanje grda laž, in je zelo jezen, če kdo o tem kaj omeni. Dobro vem, da bi bil tudi na mene hud, ako bi izvedel, kaj sem ravno prej napisal. Zato pa bodite pametni in mu nič o tem ne pravite, ako ga kje srečate; ker če bo na mene jezen, mi ne bode hotel več veselih povedati, in če mi ne bo nič več povedal, Vam tudi ne bodem mogel nič napisati.